

Täysistunto

Tiistai 8.10.2024 klo 14.00—19.26

4. Hallituksen esitys eduskunnalle diplomaattisten tai konsuliedustustojen tai kansainvälisissä hallitustenvälisissä järjestöissä toimivien edustustojen työntekijöiden perheenjäsenten ansiotyöstä Ukrainan kanssa tehdyn sopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi

Hallituksen esitys HE 138/2024 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään ulkoasiainvaliokuntaan.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Meille esittelee tämän ministeri Valtonen. Olkaapa hyvä.

Keskustelu

16.31 **Ulkoministeri Elina Valtonen** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksessä 138/24 ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Suomen ja Ukrainan välisen sopimuksen maiden diplomaattisten tai konsuliedustustojen tai kansainvälisissä järjestöissä toimivien edustustojen työntekijöiden perheenjäsenten ansiotyöstä. Useissa maissa edustustojen henkilökunnan perheenjäsenten työskentely on periaatteessa mahdollista, mutta työllistymisen edellytyksenä on diplomaattituksesta ja immunitetista luopuminen, ellei työnteon ehdoista tehdä erillistä, niin kutsuttua perhe- ja puolisosopimusta hallitusten välillä.

Suomella on voimassa perhe- ja puolisosopimus 15 valtion kanssa. Sopimukset on tehty vastavuoroisuuden perusteella yleisen luvan antamiseksi edustuston henkilöstön perheenjäsenille, jotta he voisivat tehdä ansiotyötä vastaanottajavaltiossa.

Ukrainan kanssa tehdyn perhe- ja puolisosopimuksen tavoitteena on mahdollistaa diplomaattisen edustuston, konsuliedustuston sekä kansainvälisessä järjestössä toimivan edustuston henkilöstön perheenjäsenten työnteke Ukrainassa ilman, että heidän... Edistetään ulkoministeriön virkamiesten kannustimia siirtyä ulkomaanedustukseen ja parannetaan edustuston turvallisuutta.

Ulkomaanedustustossa työskentelevien puolisoitten työllistyminen on haaste, johon ulkoministeriö pyrkii aktiivisesti vaikuttamaan. Puolison työskentelymahdollisuus ulkomaankierroksen aikana koetaan merkittäväksi kannustimeksi, joka vaikuttaa virkamiehen edellytyksiin siirtyä ulkomaanedustukseen. Hallituksen esitys edistää puolisoitten työskentelymahdollisuutta Ukrainassa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 98/2024 vp

Useissa maissa edustustojen henkilökunnan puolisoiden työskentely on periaatteessa mahdollista, mutta työllistymisen edellytyksenä on diplomaattituksesta mukaan lukien rikosoikeudellisesta immunitetista luopuminen, ellei sopimusta tehdä. Sopimuksilla on merkitystä näin ollen toisaalta yksittäisen henkilön oikeussuojan kannalta, mutta myös edustustojen toimintaedellytysten kannalta, koska diplomaattituksesta luopuneeseen edustuston henkilöstön perheenjäseneneen voitaisiin teoriassa kohdistaa vastaanottajavaltion taholta vaikutusyrityksiä. Näin ollen perhe- ja puolisosopimus on myös merkittävä Suomen edustuston toiminnan ja turvallisuuden kannalta. Ulkoasiainhallinnon toiminta nojaa kattavaan edustustoverkkoon. Suomen edustustot eri puolilla maailmaa palvelevat laajasti suomalaisia ja suomalaista yhteiskuntaa.

Arvoisa puhemies! Vastaavasti Suomi takaa perhe- ja puolisosopimuksessa työnteon edellytykset Ukrainan diplomaattien perheenjäsenille Suomessa. Työntekoon sovelletaan Suomen kansallista lainsäädäntöä. Työtä tekeville perheenjäsenillä on oikeus työntekijän oleskelulupa ilman saatavuusharkintaa, ja he ovat Suomen vero- ja sosiaaliturvajärjestelmien alaisia. Suomen ja Ukrainan välinen perhe- ja puolisosopimus on myönteinen kehitys kaikille osapuolille.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Mennään puhujalistaan. Edustaja Gebhard.

16.35 Elisa Gebhard sd: Arvoisa puhemies! Ukrainan tukeminen on ollut viime vuosina Suomen tärkeimpiä yhteisiä ponnistuksia. Olemme kansakuntana yksituumaisesti seisleet ukrainalaisten tukena. Tasa-arvon, tyttöjen ja naisten sekä vähemmistöjen oikeuksien edistäminen ovat jo kauan olleet Suomen ulkopolitiikan keskiössä. Ministeri Ville Tavion päätös Suomen jättäytymisestä pois Ukrainan jälleenrakentamisen tasa-arvo- ja inklusiivisuusliittoumasta on täysin kestävä.

Pienen maan ulkopolitiikka muodostuu paitsi yhteisistä linjauksista myös teoista, hallituksen ja sen ministerien toimista. Sekä tasavallan presidentti Alexander Stubb että pääministeri Petteri Orpo ovat todenneet, että olisi ollut Suomen ulkopolitiikan linjan ja sen tavoitteiden ja arvojen mukaista olla tässä liittoumassa mukana. Samanaikaisesti hallituspuolueista vakuutellaan, kuinka isoista asioista oltaisiin yksimielisiä. Tällöin itse asiassa vähätellään tasa-arvon edistämisen merkitystä Suomen ulkopolitiikassa. Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen tukeminen Ukrainassa osana muuta tasa-arvotyötä ei ole pieni tai vähämerkityksellinen asia. Tämä liittouma olisi ollut ukrainalaisille hyvin tärkeä.

Arvoisa puhemies! Hallitus käsitteli tätä asiaa ulko- ja turvallisuuspoliittisessa ministerivaliokunnassa. Ministeri Tavion päätös ei kuitenkaan keskustelun tuloksena muuttunut. Hallitus ei korjannut kurssia, jolloin hallitus tosiasialla otti tämän päätöksen nimiinsä. Hallituksen ulkopolitiikan linja ei myöskään selkeytynyt, vaan pikemminkin se meni entistä enemmän päinvastaiseksi siitä, mitä selontekopapereissa lukee.

Tämän vuoksi esitän seuraavan epäluottamuslauseen:

Koska ministeri Tavo on Ukrainan tasa-arvoliittoumaa koskevalla päätöksellään toiminut selvästi Suomen ulkopolitiikan linjan vastaisesti, eduskunta katsoo, ettei ministeri Tavo nauti eduskunnan luottamusta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lohikoski.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 98/2024 vp

16.38 **Pia Lohikoski vas:** Arvoisa rouva puhemies! Ukrainan kanssa tehty diplomaattien perheenjäsenten ansiotyön sääntöjä selkeyttävä sopimus, jota käsittelemme, on tervetullut. On tärkeää mahdollistaa edustustoissa ja kansainvälisissä järjestöissä työskentelevien henkilöiden perheenjäsenten töissäkäyminen. Kahdenväliset sopimukset ovat tässä normaali käytäntö ja yksi pieni pala Suomen ja Ukrainan yhteistyötä.

Epätavallinen on kuitenkin Suomen ulkopoliittisessa johdossa ja hallituksen sisällä ilmennyt Ukrainan tukemiseen liittyvä epäselvyys. Ministeri Tavio päätti, ettei Suomi ole mukana tukemassa Ukrainaa kansainvälisessä tasa-arvoliiittoumassa. Se tuli monelle tasavallan presidenttiä myöten yllätyksenä. Ministerille oli liikaa, että myös sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöjä autettaisiin, kun sodan runtelemaa maata päästään jälleenrakentamaan. Kritiikistä huolimatta hallitus yhdessä tasavallan presidentin kanssa silti viime viikolla siunasi päätöksen.

Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen on ollut tärkeä ja perinteinen osa Suomen ulkopoliittista linjaa. Ministeri Tavion poikkeuksellinen päätös herättää oikeutetusti huolta Suomen ulkopoliittisesta linjasta. Se herättää huolta niistä arvoista, jotka ohjaavat toimintaamme maailmalla. Se herättää huolta siitä, millainen yhteistyökumppani Suomi on tasa-arvoasioissa. Huolta herättää myös Israelin laittoman siirtokuntapolitiikan tuomitsemiseen liittyvä erimielisyys hallituksessa. Hallituksen linja horjuu tasa-arvon edistämisen mutta myös kansainvälisen oikeuden kunnioittamisen osalta.

Ministeri Taviolla oli mahdollisuus perua tasa-arvon vastainen päätöksensä, mutta hän ei tehnyt niin. Sen sijaan pääministeri Orpo lupasi, että Tavio kirjoittaa valmistelussa olevaan jälleenrakentamissuunnitelmaan jotain myös tasa-arvosta. Tämähän on kuin hallituksen rasismin vastaisen tiedonannon uusinta: pelkkä temppu, jotta voidaan sanoa, että jotain on tehty. On selvää, ettei tällaisella suunnitelmapaperin tasa-arvo-osiolla paikata sitä, että Suomi on kieltäytynyt tukemasta Ukrainaa osana kansainvälistä tasa-arvoliiittoumaa. Ukraina jää Suomen osalta ilman sitä apua, jota se toivoi. On äärimmäisen tärkeää, että Ukraina saa kaiken sen tuen, jonka se tarvitsee yhtenäisesti.

Arvoisa puhemies! Ministeri Tavio on valtioneuvoston jäsenenä epäonnistunut edistämään tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta Suomen ulkopoliitikassa. Suomen maine tasa-arvon puolustajana kansainvälisen yhteisön silmissä on horjunut ja hallituksen ulkopoliittinen linja on paljastunut epäselväksi ja epävarmaksi. Tämän vuoksi kannatan edustaja Gebhardin tekemää epäluottamuslausetta ministeri Taviolle.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kiljunen.

16.42 **Kimmo Kiljunen sd:** Arvoisa rouva puhemies! Tämä kansainvälinen sopimus, bilateraalinen sopimus, joka Ukrainan kanssa tehdään edustustojen työntekijöiden asemasta, on järkevä ja kannatettava. Oletan, että meillä vallitsee tästä yksimielisyys tässä salissa.

Täällä on tämän päivän kuluessa käyty keskustelua ulko- ja turvallisuuspolitiikan linjoista, puhuttu arvopohjaisesta realismista ja sen toteutumisesta ja on viitattu edeltäjiin — tasavallan presidenttien lohkaisuja ja lausahduksia, pääministerien lohkaisuja ja lausahduksia historian tasolta. Edustaja Kaikkonen käytti tässä menneellä viikolla puheenvuoron täällä viitaten tasavallan presidentti Kekkosen puheenvuoroon, jossa hän totesi, että jos jommankumman, sisä- tai ulkopoliitiikan, pitää olla rempallaan, olkoon se sisäpolitiikka. — Niin, ja nyt me olemme tilanteessa, jossa pahimmillaan näyttää, että ulkopoliitiikka on rempallaan. Se liittyy nyt Ukrainaan, ja tässä asiakohdassa me olemme nyt sitten Ukrainaa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 98/2024 vp

tukemassa muun muassa täällä bilateraalisella sopimuksella, joka on täällä päällä. Mutta tässä on koko ajan puhuttu useammassakin puheenvuoroissa toisesta kohdasta, joka on tämä Ukrainan jälleenrakennusrahasto, siihen osallistuminen, ja siihen on otettu kanta, jossa ministeri Tavion kanta oli sen kaltainen, että sitä ei tueta, ja ennen kaikkea sitä ei tueta sen takia, että rahastossa on myöskin vahva orientoituminen seksuaalivähemmistöihin samalla, kun se tukee vahvasti sukupuolten välistä tasa-arvoa.

Nämä ovat fundamentteja arvopohjaisessa realismissa, jota me olemme edustaneet Suomessa, ja se on se tärkeä kulma. Joutuu kysymään Kekkosen sanoilla, ovatko ulko- ja turvallisuuspolitiikka rempallaan. Minun vastaukseni — ja se on oikeastaan sama, minkä ulkoasiainvaliokunnan varapuheenjohtaja Vikman täällä on tänään jo sanonut useampaankin kertaan — on se, että se ei ole rempallaan silloin, kun me puhumme näistä fundamentaalisista asioista pienen maan selviytymistarinan jaksona, eli Suomen asemasta kansainvälisessä yhteisössä. Näillä osioilla, jotka ovat tätä suurta ulkopoliittista linjaa, tämä ei ole rempallaan. Se täytyy meidän tässä nyt ihan yhdessä todeta, ja meidän vastuumme ulkoasiainvaliokunnan johdossa on huolehtia myöskin siitä, että me pyrimme konsensuksella tämän hoitamaan. Se on se iso linja, millä pieni Suomi selviytyy.

Mutta tämä on nimenomaan sitä realistista puolta tässä arvopohjaisessa realismissa. Se toinen kulma on tämä arvopohja, ja kun me olemme nyt tätä arvopohjaista realismin käsitettä tässä keskustelussa nyt avaamassa ja antamassa sille sisältöä, niin silloin me tulemme kyllä pohtimaan myöskin isosti sitä, mikä on se arvopohja, jolla me toimimme, mukaan lukien tämä Ukrainan jälleenrakennusrahasto ja Ukrainan tukeminen. Mikä on se arvopohja? Ja kyllä se on itsestään selvää — niin kuin useissa puheenvuoroissa on sanottu — että siinä arvopohjassa nämä tasa-arvokysymykset ja vähemmistöjen oikeudet, mukaan lukien seksuaalivähemmistöjen oikeudet, ovat aivan fundamentteja. Sen takia olemme oudossa tilanteessa, että hallituksen sisältä tulee meille viestiä, jossa me nähdään, että nämä ovat näköjään erilaisia päätöksiä.

Arvoisa puhemies! Nyt olen hullussa tilanteessa, kun tässä on paikalla ulkoministeri, joka on selkeästi ilmaissut — selkeästi ilmaissut — että nämä sukupuoli-, tasa-arvokysymykset, nämä arvokysymykset, mukaan lukien seksuaalivähemmistöt, ovat aivan fundamentti, jota hän edustaa, kun puhuu, vie Suomen linjaa tuolla kansainvälisesti. Pääministeri Orpo on sanonut täsmälleen saman asian, ”tämä on minun linjani”, ja New Yorkista me kuulimme, että tasavallan presidentti kirjaa myöskin samalla tavalla.

Eli me joudumme nyt oppositiosta tukemaan hallitusta tässä linjauksessa ja esittämään — minä tulen tässä esittämään — epäluottamusta pääministeri Orpolle ja hallitukselle, joka on kykenemätön toteuttamaan sitä linjaa, joka on meidän yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa, jota me oppositiossa käsitykseni mukaan yksimielisesti haluamme tukea.

Tämä on harvinaisen erikoinen epäluottamustilanne hallitukselle oppositiolta, että oppositio haluaa tukea hallitusta, jotta se voisi toteuttaa sitä linjaansa, johon se on sitoutunut ja jota me oppositiosta tuetaan, kun se sitten konkreettisessa päätöksenteossa ei kykenekään tekemään päätöksiä, jotka ovat tämän linjan mukaisia. Tämä on se fundamentaalinen ongelma nyt tässä epäluottamuslauseessa: tuemme hallitusta ja annamme sille epäluottamuksen sen omassa päätöksenteossa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hopsu.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 98/2024 vp

16.47 **Inka Hopsu vihr:** Arvoisa puhemies! Nyt käsittelyssä oleva Ukrainan kanssa tehty sopimus diplomaattien ja konsulaateissa ja kv-järjestöissä toimivien perheenjäsenten ansiotyöstä lienee yksimielisesti kannatettu täällä, mutta Suomen ulkopoliittinen johto on haastavana maailmanaikana sekaannuksessa. Pääministeri Orpo vakuuttelee, että ulkopoliitiikan linja on kirkas, mutta ministeri Tavion linjasta poikkeavaa päätöstä jättäytyä pois Ukrainan tasa-arvoliittoumasta ei korjata, eivätkä hallituksen muutkaan ministerit sitoudu ulkopoliittisessa ministerivaliokunnassa yhteiseen linjaan. Ulko- ja turvallisuuspoliittisen selonteon mukaan Suomen ulkopoliitiikan keskeisiä arvoja ovat ihmisoikeudet, rauha, tasa-arvo ja yhdenvertaisuus, mutta näiden arvojen kannattaminen ulkopoliitikassa on kuitenkin ministerien harkinnassa.

Pääministeri Orpon hallituksen rasisminvastaisen kampanjan tunnuslause oli ”Me puhumme teoin”. Tämän hallituksen teot vaikuttavat olevan kuitenkin tasa-arvon vastaisia, vaikka maailmalla tarvittaisiin juuri nyt selkeää linjaa, selkeää ääntä tasa-arvon puolesta, kun tasa-arvovastainen anti-gender-liike vahvistuu. Näyttää siltä, että ihmisoikeuksia mahdollisesti puolustavat puolueet ovat hallituksessa perussuomalaisten panttivankeina, ja yhdessä sovittu Suomen ulko- ja turvallisuuspoliittinen linjakin on näin ollen yksittäisen ministerin tuulen mukaan ailahteleva. Näin ainakin voi päätellä siitä, ettei hallitus korjaa ministeri Tavion päätöstä jättäytyä Ukrainan tasa-arvoliittoumasta pois. Yksittäiselle ministerille on siis jätetty veto-oikeus.

Epävakaassa maailmantilanteessa on erityisen tärkeää, että Suomen ulkopoliittikkaa johdetaan vakaalla otteella. Arvoisa puhemies, kannatan edustaja Kiljusen tekemää esitystä siitä, että eduskunta toteaa, ettei hallitus nauti eduskunnan luottamusta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kaleva.

16.49 **Atte Kaleva kok:** Arvoisa rouva puhemies! Nyt kyllä tässä salissa on hiukan epäselvyyttä, mutta se epäselvyys ei ole kyllä hallituksen puolella. Mehän täällä käsitelimme juuri aikaisemmassa asiakohdassa tätä kauppapolitiikan ja kehitysyhteistyön selontekoa, ja se hallituksen linja on erittäin selkeästi paalutettu. Siinä se tulee täysin kristallinkirkkaasti selväksi.

Täällä eduskunnassa käsittelyssä on parhaillaan myös ulko- ja turvallisuuspoliittinen selonteko, ja sekin erittäin selkeästi avaa sitä linjaa, mikä Suomella on, mikä hallituksella on. Tiedetään myös, mikä on tämä arvopohjainen realismi. Sitäkin on käsitelty, siitä me ollaan saatu kuulla hyvin paljon. Meillä tämä kaikki on selvää. Mutta nyt se, mikä minulle jäi tässä vielä epäselväksi, on se demareitten linja. Jos edustaja Kiljunen täällä ulkoasiainvaliokunnan puheenjohtajana sanoo, että hän kyllä tukee hallitusta, tukee pääministeriä, ja siten esittää epäluottamusta tukiessaan pääministeriä, niin onko tämä niin, että hän vastustaa tukien vai tukee vastustajaa, vai mikä tässä nyt on? Tämä vyyhti, jonka oppositio on kehittänyt tässä kasaan, on kieltämättä nyt aika sekava. Hallituksen linja on täysin selvä, sen voi lukea näistä selonteista. Siellä se on kirjoitettuna, niihin kannattaa perehtyä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Kiljunen.

16.50 **Kimmo Kiljunen sd:** Edustaja Kaleva esitti suoran kysymyksen, mikä on sosiaalidemokraattien linja. Yritin tuossa äskeisessä puheenvuorossani hyvin selkeästi sanoa sen, että tässä kysymyksessä nyt, kun me otamme tämän Ukrainan tukemisen ja jälleenraken-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 98/2024 vp

nusrahaoston tukemisen osion, me tuemme hallituksen ilmaisemaa linjaa, minkä pääministeri on ilmaissut, minkä ulkoministeri on tässä paikalla useaan kertaan todennut, että tämä on selkeästi se lähestymistapa, ja tasavallan presidenttikin on muotoillut sen näin.

Me tuemme tätä lähestymistapaa. Ja sen takia meille on outoa, että kun ministeri Taviola on mandaatissaan tehdä päätös, joka tukisi tätä hallituksen linjaa, niin hän ei sitä tee. Ja kun nyt on käynyt niin, kuten kuulumme tässä aikaisemmassa keskustelussa, että hallituskin on nyt ikään kuin ottanut sen yksittäisen päätöksen myöskin tavallaan linjapäätökseen, niin tämä on se ristiriita, joka meille nyt näyttäytyy niin isona, kun on fundamentaalisista arvoista kysymys. Se näyttäytyy niin isona, että olisi suonut, että siinä olisi otettu se sama mandaatti, mikä on käytettävissä. Kun yhteinen päätös tehdään, niin totta kai otetaan huomioon kansakunnan kokonaisuus, mitä me muun muassa edustaja Vikmanin kanssa yhdessä tuolla valiokunnassa haluamme viedä eteenpäin, että se toteutuisi.

On tullut hullu tilanne, että periaatteessa ulkoasiainvaliokunnan puheenjohtajan roolissa yritän sovittaa opposition ja hallituksen välisiä ristiriitoja — mahdollisissa tilanteissa sitä tehdään — mutta nyt joutuu täältä käsin miettimään sitä, että joutuu sovittelemaan hallituksen sisäisiä ristiriitoja, arvokysymyksiä, jotka antavat fundamenttia. Tämä ei ole hyvä tilanne. Ja minä soisin, että löytyisi se linja. Se on yksinkertainen päätös teille yksinkertaisesti vain todeta se, että tässä tehtiin virheratkaisu ja mennään sen Suomen yhteisen ulko- ja turvallisuuspoliittisen linjan mukaisesti tässäkin arvokysymyksessä.

Tässä on se meidän demarien linja tässä kokonaisuudessa, kun te, edustaja Kaleva, kysytte sitä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Gebhard.

16.52 Elisa Gebhard sd: Arvoisa puhemies! Me olemme varmasti edustaja Kalevan kanssa samaa mieltä siitä, että meillä on paperilla hyviä linjoja. Mutta kysymys kuuluu, soپیko ministerin toimia täysin päinvastoin näiden yhteisten Suomen pitkäaikaisten linjojen kanssa, eli naisten ja tyttöjen oikeuksien, seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen oikeuksien tukemisen linjan vastaisesti. Onko tällainen toiminta ministeriltä soveliasta? Ja minusta on aivan yksiselitteistä, että ei, vaan tietenkin ministerin täytyisi tätä yhteistä ulkopoliitiikan linjaa edustaa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Vikman, nyt oikealla tuolilla.

16.53 Sofia Vikman kok: Arvoisa rouva puhemies! Kyllä oppositio on nyt vähän jälkijätöisesti tässä asiassa, sillä kyllä viimeistään viime perjantaina on jälleen kerran kerrattu se, että hallitus on sopinut ulko- ja turvallisuuspolitiikan arvopohjasta: sen muodostavat demokratia, oikeusvaltioperiaate, ihmisoikeudet, tasa-arvo ja yhdenvertaisuus. Niin ikään on kerrattu sitä selonteon linjaa Suomen painopisteistä kehitysyhteistyössä, mihin kuuluu niin naisten ja tyttöjen oikeuksien edistäminen kuin seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen oikeuksien tukeminen. Tässä ei ole, tässäkään, mitään epäselvää.

Niin ikään hallitus sisällyttää Ukrainan jälleenrakennussuunnitelman toiseen osaan tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämistä koskevan osion, ja sitä valmistelevat yhdessä ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Ville Tavio ja tasa-arvosta vastaava ministeri Sanni Grahn-Laasonen. Eli oleellista on nyt se, miten tästä mennään eteenpäin, sen kuvasin juu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 98/2024 vp

ri, ja se, että me voimme jatkossa luottaa siihen, että edelleenkin ulko- ja turvallisuuspoliittisen selonteon sekä kehitystä ja kauppaa koskevan selonteon linja pitää. Nähdäkseni asia on jo käsitelty, eli nämä opposition kysymykset tulevat nyt hieman jälkijättöisesti. Ja me kaikki täällä salissa ymmärrämme sen, että yksi päätös ei tätä Suomen ulko- ja turvallisuuspoliittista linjaa muuta. Ja se, että hallitus ei peru ministeri Tavion aiempaa päätöstä ja palaa siihen, kun se oli ministerin toimivallassa, ei muuta Suomen linjaa, vaan oleellista on se, miten tästä mennään eteenpäin, ja siihen askelmerkit on jo selkeästi kuvattu ja ne tässä vielä kertasin.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Gebhard. — Oteetaan vielä nämä kaksi, Gebhard ja Alametsä, ja sen jälkeen sitten ministerin puheenvuoro. Sen jälkeen siirrytään seuraavaan.

16.55 Elisa Gebhard sd: Arvoisa puhemies! Pääministeri Orpohan viime kyselytunnilla vakuutteli, että homma on hallussa ja hallitus tulee suoristamaan rivinsä tässä Ukrainan tukemisasiassa. Meillä oppositiossa oli perusteltu aihe näiden pääministerin puheenvuorojen jäljiltä odottaa, että ministeri Tavion päätös pyörrettäisiin eli Suomi liittyisi tähän Ukrainan jälleenrakennuksen tasa-arvo- ja inklusiivisuusliittoumaan. Näin ei tapahtunut. Sen sijaan tuli uusia papereita. Mutta miten me voimme luottaa siihen, että hallitus toimii, kuten se papereissaan linjaa, kun se ei tähän liittoumaankaan ole mennyt mukaan huolimatta siitä, että liittouman tarkoitus — eli tasa-arvon ja inklusiivisuuden, yhdenvertaisuuden, naisten oikeuksien ja seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen oikeuksien ja aseman parantaminen Ukrainassa — on kuitenkin aika vahvasti Suomen linjojen mukainen? Silti siihen ei ole menty. Miten voimme jatkossa luottaa siihen, että ministerit noudattavat hallituksen linjoja, vaikka ne sinänsä hyviä olisivatkin? Nythän näyttää kyllä siltä, että ministerin omat henkilökohtaiset ennakkoluulot vähemmistöjä kohtaan ovat haitanneet jopa Ukrainan tukemista. Tämä on hyvin vakava asia. [Mauri Peltokangas: Aika paksua!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Vielä edustaja Alametsä.

16.57 Alviina Alametsä vihr: Arvoisa puhemies! Tässä on sanottu, että yksittäiset päätökset eivät vaikuta Suomen ulkopolitiikan linjaan, mutta mistä se sitten muodostuu, jollei yksittäisistä päätöksistä? Niillähän se ulkopolitiikan linja tehdään ja nimenomaan sillä, että Suomi tukee erilaisia vähemmistöjä, kuten Ukraina on toivonut. He ovat itse toivoneet tukea sateenkaarivähemmistöille, jotka taistelevat Ukrainassa meidän kaikkien puolesta. Kaikki sotilaat taistelevat heidän rinnallaan, ja on toivottu tukea näille vähemmistöille, ja meidän pitää sitä antaa.

Ainoa taho, joka hyötyy siitä, että Suomi ei sellaiseen tukeen lähde mukaan ja tätä kyseenalaistaa, on Venäjä. He hyötyvät siitä, että meidän päätöksiä ohjailee homofobia. He hyötyvät siitä, jos meidän päätöksiä ohjailee hallituksen hajanaisuus ja kyvyttömyys saada yhteisymmärrystä tärkeän asian puolesta.

Koen, että meidän täytyy tehdä muutos näihin päätöksiin. Presidentti Stubb kuvasi, että Suomen ulkopolitiikan linja on kristallinkirkas. Nyt kyllä vaikuttaa, että se kristalli tarvitsee aika paljon kiillottamista, jotta mitään selvää saa sen alta. — Kiitoksia.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 98/2024 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Sitten ministeri Valtonen, olkaa hyvä. Kolme minuuttia, jos riittää — viisi, jos ei. [Kimmo Kiljunen: Puhemies on liberaali!]

16.58 Ulkoministeri Elina Valtonen: Arvoisa puhemies! Kiitos ensinnäkin tuesta esitykselle, joka nyt saapui eduskuntaan. Olemme luonnollisesti käytettävissä sen yksityiskoh-
tien perkaamiseen myös valiokuntatyössä.

Sitten, mitä tulee Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan linjaan, se on tosiaan selvä. Ulko- ja turvallisuuspolitiikan selontekoa käsitellään paraikaa eduskunnassa — ja nyt myös kaupan ja kehityksen selontekoa. On paitsi hyvä asia myös erityisen toivottavaa, että koko eduskunta osallistuu myös tässä valiokuntavaiheessa näiden tärkeiden selontekojen työstämiseen.

Edelleen on niin, että yksittäinen tukipäätös ei määritä Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan linjaa vaan yksittäisten tukipäätösten kokonaisuus yhdistettynä kaikkeen siihen poliittiseen vaikuttamiseen ja kaikkeen siihen ulkopoliittiseen työhön, jota teemme — toisaalta koko hallitus ja myös runsaasti eduskunnan eri edustajat, erityisesti valiokuntien puheenjohtajat, kuten edustaja Kiljunen, joka salissa istuu. Ja se on se jalanjälki, jolla me tätä meidän vahvaa ulko- ja turvallisuuspolitiikkaamme maailmalla viedään eteenpäin. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ja nyt sitten keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa muiden asiakoh-
tien jälkeen.

Asian käsittely keskeytettiin kello 17.00.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 19.07.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ja nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytettyä asiakohtaa 4 ja sen käsittelyä. Keskustelu jatkuu. — Edustaja Kiljunen, poissa.

Muita puheenvuoropyyntöjä ei ole, joten ensin päätetään keskustelu ja sitten asian käsittely keskeytetään.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.